Приложение № 16 към т. 1, буква „п“

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„ОБУЧЕНИЕ ЗА ИТ УМЕНИЯ И КАРИЕРА“

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Преходът към дигитална и зелена икономика изисква придобиване на умения, свързани с професиите на бъдещето. Същевременно работодателите в сферата на информационните технологии, както и в други области на икономиката, сигнализират за липсата на достатъчно подготвени специалисти. В отговор на тези потребности през 2016 година е подписано споразумение за сътрудничество между Министерството на образованието и науката (МОН) и представителите на ИТ индустрията и е разработена тази национална програма, изпълнението на която започва от учебната 2017 – 2018 г.

Националната програма е разработена в съответствие с приоритетна област 6 „Образователни иновации, дигитална трансформация и устойчиво развитие“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Обща цел на програмата – увеличаване броя на придобилите професионална квалификация по професия от професионалното направление „Компютърни науки“, които:

- се включват в пазара на труда или
- продължават образованието си във висши училища в професионалното направление „Информатика и компютърни науки“, или
- едновременно се включват в пазара на труда и продължават образованието си във висши училища.

2.2. Специфични цели на програмата:

2.2.1. Предоставяне на възможност на ученици от малки населени места да придобият професионална квалификация по професията „Приложен програмист“;

2.2.2. Предоставяне на възможност на ученици да придобият:

- професионална квалификация по две професии, едната от които по професията „Приложен програмист“– по тази програма;
- профилирано образование и III степен на професионална квалификация (СПК) по професията „Приложен програмист“.

2.2.3. Разработване в партньорство с бизнеса и висши училища на учебно съдържание и учебни материали за професионално обучение по професията „Приложен програмист“.

2.2.4. Повишаване на академичната подготовка на учителите, преподаващи по програмата, чрез обучението им за преподаване на учебното съдържание.

2.3. Териториален обхват на програмата

Програмата предлага формат за обучение за придобиване на III степен на професионална квалификация по професията с код 481030 „Приложен програмист“ за ученици от цялата страна.

3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

3.1. Мерки за преодоляване на проблема – обучение на ученици за придобиване на III СПК по професията „Приложен програмист“

3.2. Показатели за изпълнение на мерките и срок на изпълнение:

3.2.1. Функциониращи в партньорство „училище – университет – ИТ бизнес“ 5 центъра за софтуерно обучение.

3.2.2. Брой обучени учители по програмата – не по-малко от 25.

3.2.3. Брой ученици, включени в обучението по програмата през II срок на учебната 2025 – 2026 година:

а) не по-малко от 200 ученици от X клас;

б) не по-малко от 150 ученици от XI клас;

в) не по-малко от 100 ученици от XII клас.

3.2.4. Брой ученици, успешно завършили обучение по програмата и придобили III СПК по професията „Приложен програмист“ през 2026 г. – не по-малко от 75.

3.2.5. Брой ученици, обучаващи се по програмата през I срок на учебната 2026 – 2027 г.:

а) не по-малко от 200 ученици от X клас;

б) не по-малко от 150 ученици от XI клас;

в) не по-малко от 100 ученици от XII клас.

4. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Програмата предлага формат за обучение за придобиване на III СПК по професията „Приложен програмист“ за ученици от средни училища, профилирани гимназии и професионални гимназии, които не се обучават по професия от професионалното направление „Компютърни науки“.

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОГРАМАТА

5.1. Увеличен брой на придобилите професионална квалификация по професията „Приложен програмист“ в съответствие с потребностите на бизнеса и стратегическите документи.

5.2. Засилване на партньорството „училище – университет – ИТ бизнес“ за предоставяне на съвременно професионално обучение.

5.3. Създадена пряка връзка между ученик и работодател и готовност на учениците след завършване на средно образование да започнат работа в софтуерни компании.

6. БЮДЖЕТ – 375 000 евро

Изпълнението на дейностите по програмата може да се подпомага финансово от бизнес партньори, браншови организации, държавни и общински институции и др.

7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ

В програмата могат да се включат професионални гимназии и училища, в които се осъществява професионално образование по държавен план-прием за придобиване на професионална квалификация по професии от професионалното направление с код 481 „Компютърни науки“ по Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден със Заповед № РД09-413/12.05.2003, последно изменение през 2023 г .

8. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът на изпълнение на програмата е II срок на учебната 2025 – 2026 г. и I срок на учебната 2026 – 2027 г.

9. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

9.1. В края на всеки учебен срок, както и при поискване от ръководителя на програмата, координаторите на всеки от петте центъра по т. 11.2. изпращат до главния координатор на програмата отчет за изпълнението на дейностите за определения период.

9.2. Главният координатор на програмата изпраща на ръководителя на програмата обобщен отчет по т. 9.1. за всички центрове.

9.3. Регионалните управления на образованието на МОН на София-град, София-област, Пловдив, Русе и Бургас:

9.3.1. осъществяват мониторинг на училищата центрове по т. 11.2. относно изпълнението на дейностите и индикаторите на програмата;

9.3.2. изготвят и изпращат до директора на дирекция „Професионално образование и обучение“ в МОН доклад с отчет за изпълнението на дейностите и индикаторите на програмата.

10. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Дейностите и средствата по националната програма не могат да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми.

11. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

11.1. Обучение на ученици за придобиване на III СПК по специалността „Приложно програмиране“ от професията „Приложен програмист“ от професионалното направление „Компютърни науки“. Обучението се провежда присъствено и в смесена форма – присъствено и от разстояние в електронна среда; в свободното време на учениците – през седмицата, в събота и неделя и/или през ваканциите.

11.2. Изпълнението на дейностите по програмата се подпомага от пет центъра, обособени към определени училища (училища центрове), в партньорство с висши училища.

11.2.1. Училища центрове:

- **Център София** – към Технологичното училище „Електронни системи“ – град София, и Техническия университет – София;
- **Център Правец** – към Професионалната гимназия по компютърни технологии и системи – град Правец, и Техническия университет – гр. София;
- **Център Пловдив** – към Математическата гимназия „Акад. Кирил Попов“ – град Пловдив, и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“;
- **Център Русе** – към Професионалната гимназия по електротехника и електроника „Апостол Арнаудов“ – град Русе, и Русенския университет „Ангел Кънчев“;
- **Център Бургас** – към Професионалната гимназия по електротехника и електроника „Константин Фотинов“ – град Бургас, и Бургаския държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

11.2.2. Училищата центрове организират и провеждат обучението за посочените в таблицата области, като част от обучението може да се провежда в съответния град.

	Център Правец	**Център Русе**	**Център Пловдив**	**Център Бургас**	**Център София**
	София област	Русе	Пловдив	Бургас	София
О	Видин	Силистра	Стара Загора	Сливен	
Б	Враца	Разград	Пазарджик	Ямбол	
Л	Монтана	Шумен	Кърджали	Варна	
А	Плевен	Търговище	Смолян		
С	Перник	Добрич	Хасково		
Т	Кюстендил	Габрово			
И	Благоевград	Велико Търново			

	Център Правец	Център Русе	Център Пловдив	Център Бургас	Център София
	Ловеч				

11.2.3. Партньори на училищата центрове, освен университети, са и фирми и представителни организации от ИТ бизнеса.

11.3. Обучението на учениците по програмата се провежда в центровете по т. 11.2. и в изнесени центрове – професионални гимназии и училища, които разполагат с необходимата материално-техническа база в съответствие с Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Приложен програмист“.

11.4. Министърът на образованието и науката възлага на училищата центрове създаването на цялостната организация за реализиране на дейностите по програмата, включващо:

11.4.1. Осигуряване на необходимите условия и организация за предоставяне на учебно съдържание и тестови задачи, както и за комуникация между учителите и преподавателите и учениците;

11.4.2. Разработване на програма за обучението;

11.4.3. Подбор и подготовка на учители или преподаватели за провеждане на обучението;

11.4.4. Организиране провеждането на тестове, а в края на целия период на обучението – полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация по професията „Приложен програмист“;

11.4.5. Координиране дейността на петте центъра – осъществява се от Център Русе (Професионалната гимназия по електротехника и електроника „Апостол Арнаудов“, Русе и Русенския университет „Ангел Кънчев“) чрез:

- създаване на учебните материали и изпитните теми;
- изготвяне и изпълнение на графиците за провеждане на занятията и на практически занятия на реално работно място (стажове);
- осигуряване на необходимото качество на провеждане на занятията, ресурсното и методическото осигуряване на дейностите по програмата;
- планиране и координиране на дейностите за повишаване на квалификацията на учителите и преподавателите;
- установяване и поддържане на сътрудничество и взаимодействие с представителите на бизнеса.

11.4.6. Поддържане функционирането на електронната платформата „Портал за е-обучение в специалност „Приложно програмиране“ – осъществява се от Център Бургас (Професионалната гимназия по електротехника и електроника „Константин Фотинов“, Бургас и Бургаския държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“).

11.5. Всички центрове по т. 11.2. и изнесените центрове по т. 11.3. изпълняват следните дейности:

11.5.1. Обучаване на учениците – организация и предоставяне на обучение;

11.5.2. Провеждане на тест за преминаване на учениците от един етап на обучението в друг въз основа на постигнати резултати;

11.5.3. Проверка на нивото на придобитите знания, умения и компетентности на учениците след приключване на определените модули от обучението чрез провеждане на състезания между тях и с участие на партньорите от ИТ сектора;

11.5.4. Организиране и провеждане на валидиране на професионални знания, умения и компетентности за придобиване както на III СПК по професията „Приложен програмист“, така и на част от същата професия – за един или за няколко модула, за курса на обучение по програмата;

11.5.5. Организиране и провеждане на държавен изпит за придобиване на III степен на професионална квалификация по професията „Приложен програмист“.

11.6. Ако в центровете по т. 11.2. или в изнесените центрове по т. 11.3. се провежда обучение на ученици от същото училище или те са повече от половината в група/ите, материалната база на училището се предоставя за използване за обучение по програмата безплатно (чл. 9, ал. 4 от ЗПУО).

11.7. Дейности, които всеки отделен център по т. 11.2. планира и осъществява съобразно конкретните условия за него:

11.7.1. Изготвяне на програма за обучението на учениците, етапи на провеждането му, критерии и тестове за преминаване на учениците от един етап в друг въз основа на постигнатите резултати;

11.7.2. Изготвяне на програми за ученици от по-малки населени места за учебни посещения в ИТ фирми, ИТ форуми, дни на отворените врати и др.;

11.7.3. Събиране на информация за завършилите програмата през 2026 г. и:

а) продължили обучението си във висши училища в професионалното направление „Информатика и компютърни науки“ или в сходни професионални направления;

б) започнали работа в сферата на ИТ технологиите;

в) едновременно продължили обучението си във висши училища в професионалното направление „Информатика и компютърни науки“ или в сходни професионални направления и започнали работа в сферата на ИТ технологиите.

11.7.4. Цялостно планиране и организиране на всички дейности на центъра по програмата за съответната учебната година и контролиране на изпълнението им. Обобщаване на информацията и представяне в МОН на финансов и технически отчет за изпълнение на дейностите по програмата;

11.7.5. Номиниране на ученици, завършили обучението си по програмата и придобили професионална квалификация по професията „Приложен програмист“, за награждаване с грамота от министъра на образованието и науката за постигнати отлични резултати в обучението. Номинирането се извършава по определени критерии като: отличен успех, участие и класиране на призови места в състезания по програмиране и др.;

11.7.6. Номиниране по определени критерии на учители и преподаватели за награждаване с грамота от министъра на образованието и науката в края на всяка учебна година за постигнати високи постижения в обучението на учениците по програмата и за принос в популяризирането и развитието на програмата.

11.8. Обучение на учители и преподаватели за преподаване на учебното съдържание по програмата, за което училищата центрове:

11.8.1. Изготвят програма за обучение на учителите и преподавателите и етапите на провеждането му, в т. ч. и за стажуване в ИТ фирми;

11.8.2. Осигуряват разработването на учебни материали, осигуряват лектори, техника и подходящи помещения (зали и др.) за обучението на учителите и преподавателите.

12. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

12.1. Преки разходи, допустими за финансиране:

12.1.1. Разходи за възнаграждения на лица, ангажирани с изпълнението на дейностите по програмата, включително хонорари за водене на учебни занятия с ученици, учители и преподаватели, на учебни практики, на проекти и летни академии; за методическо осигуряване на дейностите по обучението на учениците, за провеждане на тестове, за разработване и адаптиране на учебно съдържание, учебни материали, помагала и изпитни инструменти; разходи за техническо и софтуерно обслужване и координация на дейността на центровете, в т. ч. и на обучение в електронна среда, за съответната учебна година;

12.1.2. Разходи за командироване (дневни, пътни и квартирни) на лицата, наети за изпълнение на дейностите по програма, съгласно Наредбата за командировките в страната. В случаите, когато командированото лице е ангажирано по програмата с граждански договор, разходите за командироване се признават за допустими само ако изрично са упоменати като право на разход в сключения договор;

12.1.3. Разходи за транспорт, храна, нощувки, наем на зали и помещения за обучения, семинари и за стажуване за учителите във фирми;

12.1.4. Разходи за организиране и провеждане на конференции, състезания, семинари и дни на отворените врати, за публичност и комуникация, в т. ч. за подготовка и реализация на

публикации, изготвяне на табели, брошури, стикери за обозначаване на закупените активи, листовки и др., свързани с информация и публичност;

12.1.5. Разходи за канцеларски и други материали и консумативи, включително разходи за образователни материали и учебни пособия;

12.1.6. Разходи за организиране и провеждане на валидиране на професионални знания, умения и компетентности за придобиване както на професионална квалификация по професията „Приложен програмист“, така и по част от същата професия – за един или за няколко модула, за курса на обучение по НП.

12.2. Непреки разходи, допустими за финансиране – до 7% от преките разходи

Включват разходи за планиране и организиране на дейността на центровете, контролиране на изпълнението и отчитане – финансово и техническо, на реализираните дейности.

12.3. Етапи на финансиране

Финансовите средства се предоставят на центровете по т. 11.2. еднократно – до два месеца след влизането в сила на РМС за одобряване на националните програми за развитие на образованието за 2026 г.

13. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

13.1. Условия за предоставяне на финансирането

13.1.1. Финансирането по програмата се осъществява от бюджета на националната програма.

13.1.2. Допуска се съфинансиране от страна на фирми, браншови организации, държавни и общински институции и др., партниращи на училищата по т. 11.2. и 11.3. от програмата.

13.1.3. Допуска се при наличие на възможност в бюджета на МОН предоставянето на допълнителни средства за провеждане на обучението по програмата, поради обективни причини, свързани с промени в нормативната уредба – индексиране на стойностите на заплащане на педагогическия персонал, Наредбата за командировките в страната и др.

13.2. **Изисквания към центровете по т. 11.2. за направените от тях финансови разходи –** да водят своевременна и точна финансова документация за разходите при спазване на националното законодателство в областта на финансовото управление и контрол.

13.3. Ред за предоставяне на финансирането

Финансовите средства се предоставят на училищата центрове по т. 11.2. еднократно в срока по т. 12.3. след предоставени от тях в срок до 31.03.2026 г.:

13.3.1. отчет за изразходваните средства за финансовото обезпечаване на дейностите по програмата за II срок на учебната 2024 – 2025 година и за I срок на учебната 2025 – 2026 година;

13.3.2. проект на бюджет за II срок на учебната 2025 – 2026 година и за I срок на учебната 2026 – 2027 година.

14. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОГРАМАТА

14.1. Междинен отчет за изпълнението на дейностите и изразходваните финансови средства за II срок на учебната 2025 – 2026 година – изготвя се от центровете по т. 11.2. и се изпраща до ръководителя на програмата в срок до 31.08.2026 г.

14.2. Финален отчет за изпълнението на дейностите и изразходваните финансови средства, получени по програмата за 2026 (за II срок на учебната 2025 – 2026 година и за първия срок на учебната 2026 – 2027 година) – изготвя се от центровете по т. 11.2. и се изпраща до ръководителя на програмата в срок до 31.03.2027 г.

14.3. Отчетите за изпълнението на дейностите по програмата се предоставят при условията на т. 9.1 и 9.2.